

ROLF SCHREINER:

Aylan og Rune

Kver gang me begynne på et nytt år, får me anlednig te å tenka øve ka me huske best fra det året så nettopp har forsvonne inn i evigheden.

Ka slags bilder sidde me igjen med i håvet fra 2015? Det blir nemlig ofte snakk om bilder. Det me huske best, e sannsynligvis ikkje ein historie me hørte i året så gjekk, eller ein artikkel me leste. Det e merr naturlig at det e et bilde så har festa seg langt inn i hukommelsen. Bilder me ser, har langt større påvirkningskraft inn i sjelen enn nyheder me hørre på radioen. Sånn e det bare.

Og någen bilder så gjør ekstra sterkt inntrykk, huske me veldig lenge.

Den 13. august 1961 begynte de østtyske myndighetene å setta opp ein 45 km lang og nesten 4 meter høg fysisk sperre av betong, piggråd og elektriske gjerder mellom Vest- og Øst-Berlin. To dager itte på fekk me Årets bilde i 1961 – fotografen hette Peter Leibing. Han tog bildet rett forfra av den østtyske soldaten Hans Conrad Schumann så hoppe øve piggråden og inn i friheden på Bernauer Strasse. La oss kalla bildet: Flukt mot et bedre liv (1).

8. juni 1972 sto den vietnametiske fotografen Nick Ut fra AP (Associated Press) på en vei udenfor landsbyen Trang Bang i Vietnam, der livredde barn løpte mod han og skreig av smerte. Et barn og et ansikt skilde seg ud – det e ei jenta, og hu e nagen. Deler av huden hennes e smelta, på grunn av napalm-bombene så blei sluppe øve landsbyen kor hu og familien hadde tatt tilflukt i tri dager.

Bildet av den då 9 år gamle Kim Phuc blei kjent øve hele verden som et gruffullt uttrykk for smerten vietnamkrigen påførte folket. Rett itte at bildet blei tatt, besvimte Kim mens hu hylte: «Så varmt, så varmt!»

Den 21 år gamle fotografen tog med seg Kim te et nærliggende sygehus, kor personalet først sa nei te å hjelpe. Då viste Nick Ut sitt amerikanske pressebevis og krevde at jentå fekk behandling – et krav så blei oppfylt. I øve ett år fekk Kim smertefull behandling for brannskadene på kroppen, og hu fekk arr så dekte øve 30 prosent av kroppen hennes.

I dag e Kim Phuc 52 år, tobarnsmor og FN-ambassadør for krigsofre. Fotograf Nick Ut fekk Pulitzer-prisen for det så blei årets bilde 1972. Det kan jo kallas: Flukt mot et bedre liv (2).

Nå på nyåret kan det ver naturlig å tenka øve ka så blei årets bilde i 2015. Personlig e eg ikkje i tvil. Det må bli: Flukt mot et bedre liv (3). Men denne gang med tragisk udgang.

Det va heilt i begynnelsen av september me fekk et bilde på netthinnen så sidde der ennå. Bildet va tatt på straen i den fasjonable turistbyen Bodrum i Tyrkia. Med ansiktet ner i vannkanten ligge den tri år gamle Aylan Kurdi fra den syriske byen Kobane, kledd i rød skjorte og blå shorts. På føttene har han små joggesko, og den lille flyktningen trengte nok hjelp av foreldrene te å få skoene på riktig fod då familien dro ud på havet mod et bedre liv.

Tyrkiske myndigheter opplyste at Aylan va ein av tolv personer så drukna då to båder med te samem 23 flyktninger fra Syria havarerte på vei te den greske øya Kos. Det va fem barn blant de døde.

Me fekk mange andre og mye større tal itte kvart. Flerne hundre tusen mennesker fra krigsherjede land har prøvd å nå Europa i heller synkeferige farkoster. Mange tusen av disse drukna på veien. Dette har me hørt om igjen og om igjen på radio og på TV, og me har lest om de store tallene i avisene. Men det e Aylan me huske. Et bilde seie merr en tusen ord, har någen sagt.

Krigen i Syria og flyktningestrømmen te Europa påvirke oss adle. Her oppe i verdensdelens nordvestlige hjørna tar me imod det antallet flyktninger så någen vise menn og damer har bestemt. (At det tallet kan tidoblas i det som e verdens beste land å bo i, burde vær ein selvfølge – uansett oljepris.)

Her i det langstrakte og ikkje særlig tettbefolkede Norge burde me ha både husrom og hjerterom te å ønska flyktninger velkommen. Men ka skjer? Jo, me tar itte hjernedøde, rasistiske svensker og sette fyr på asylmottag. Ein naturlig, men høyst uventa reaksjon på dette kom fra ein humorist fra Egersund.

Rune Nilson e programleder i Lønsj på NRK P1. Han har någen fantastiske figurer så han ringe te, han sprengte hus & hytter på TV (ikkje prøv hemma), og innimellom e han Charlie Rackstead, som med bandet Sickelsbergen Ramblers prestere ekta amerikansk country-vri på kjente norske sanger. Ein sann entertainer!

Rune vett at han har ein stor lytterskare i Lønsj, og i begynnelsen av desember benytta han eteren te litt edder og galle når det gjelde nordmenns rasisme og fremmedhat. Blant aent sa han høgt og tydeligt:

«Jeg spør meg sjøl hva det egentlig er vi holder på med her. Når det innimellom føles som om verden holder på å gå opp i liminga bare rett utenfor studiodøra her. Hvor folk løper rundt og tenner på bygninger, fordi de skal brukes til å huse foreldreløse barn som med nød og neppe har klart å unnslippe krigens grusomheter med livet i behold.

Det finnes altså folk der ute som heller vil se hus brenne, enn at barn skal få søke tilflukt der. Folk som står klar når krigsofrene kommer, for å be dem dra til helvete. Dette gjør de altså fra sine lune, varme og trygge hjem – med kjøleskapet fullt av mat, boden full av ved og kontoen full av penger. De sitter på toppen av fjellet, og sparker folk ned igjen etter hvert som de får en albue over kanten. Fy faen!»

Kanskje kongen og statsministeren sko fått lov te å banna i sine nyttårstaler?